

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ, ΣΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΤΩΝ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΑΚΑΝΘΙΩΤΩΝ
ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ ΧΡΥΣΟΣΩΤΗΡΑ ΣΤΗΝ ΟΡΟΚΛΙΝΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 30.7.2017**

Με αισθήματα δέους και βαθιάς συγκίνησης συγκεντρωθήκαμε σήμερα σε αυτό το ιερό χώρο, όπου συμπλέκονται η τραγική μοίρα του λαού μας και η αταλάντευτη απόφαση των εκτοπισμένων μας για επιστροφή στις πατρογονικές εστίες με την υπερτρισχιλιετή ελληνική ιστορία, για να τιμήσουμε μαζί με το Δήμο Ακανθούς τους Ακανθιώτες που έπεσαν κατά τους εθνικούς αγώνες προσφέροντας τον εαυτό τους θυσία στο βωμό της ελευθερίας.

Η απόδοση φόρου τιμής στους ήρωες μας είναι μέρος της ανεξόφλητης υποχρέωσης και οφειλής μας να θυμόμαστε και να μην ξεχνάμε. Να διατηρούμε πάντα ζωντανή τη μνήμη μας και να αγωνιζόμαστε για τη δικαίωση της θυσίας τους.

Είμαστε δεμένοι γερά σε αυτή γη και θα παραμένουμε. Την ιστορία μας δεν την παραγράφουμε και πάντα θα τιμούμε και θα μνημονεύουμε όσους την υπερασπίστηκαν μη διστάζοντας να προσφέρουν ό,τι πολυτιμότερο είχαν για να συνεχίσει να έχει μέλλον και προοπτική σε αυτά τα χώματα ο Κυπριακός Ελληνισμός.

Χρέος λοιπόν και κορυφαία αναγκαιότητα η απότιση του οφειλόμενου φόρου τιμής στους ήρωες και μάρτυρες μας, γιατί, τιμώντας τους, αντλούμε διδάγματα για τη συνέχιση και καταξίωση ενός αγώνα που δεν έχει ακόμα δικαιωθεί.

Δίπλα εδώ στον περίβολο του παρεκκλησίου του Χρυσοσώτηρα που δημιουργήθηκε με την αγάπη όλων των εκτοπισμένων Ακανθιωτών, βρίσκεται το ηρώο με αναγραμμένα τα ονόματα όλων που μνημονεύουμε σήμερα. Όλους τους ενώνει ένα κοινό σημείο, η περηφάνια για τις ρίζες και την καταγωγή τους και το πάθος και η αγάπη τους για την ελευθερία, τη δημοκρατία και τη δικαιοσύνη.

Είναι γνωστή η συνεισφορά της Ακανθούς στους δυο παγκοσμίους πολέμους, στους οποίους συμμετείχαν και πολλοί Κύπριοι προσμένοντας ότι η ελευθερία για την οποία πολεμούσαν θα άγγιζε κάποια στιγμή στη συνέχεια και την Κύπρο.

Πρώτος Ακανθιώτης ήρωας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο **Σωτήρης Χατζηλοϊζή Κραμβή** ο οποίος μαζί με άλλους 54 Ακανθιώτες εθελοντές κατατάχθηκε το 1916 στο Μακεδονικό εκστρατευτικό σώμα. Ήταν πατέρας 4 παιδιών, νυμφευμένος με την Κυριακού Παπαγιώργη. Ο Σωτήρης τραυματίστηκε στο Μακεδονικό μέτωπο και μεταφέρθηκε σε νοσοκομείο όπου εξέπνευσε. Ετάφη στο κοινοπολιτειακό στρατιωτικό κοιμητήριο του Λαχανά, βόρεια της Θεσσαλονίκης.

Άλλος ήρωας της Ακανθούς που έδωσε τη ζωή κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν ο **Παύλος Σταυρή Τελεβάντος** ο οποίος κατατάχθηκε το 1940. Νυμφευμένος με την Ελένη και πατέρας του Σωτήρη Τελεβάντου, συνελήφθη από τους Γερμανούς, βασανίστηκε και πέθανε στην αιχμαλωσία. Ετάφη στο στρατιωτικό κοιμητήριο της Πράγας στη Τσεχία.

Ένας άλλος Ακανθιώτης, ο **Σωτήρης Σωτηρίου** κατατάχθηκε στο Κυπριακό Σύνταγμα το 1944 σε ηλικία 19 ετών. Έξι μήνες μετά, απεβίωσε στην υπηρεσία. Είναι θαμμένος στο στρατιωτικό κοιμητήριο της Φαέντζα στην Ιταλία.

Από τορπίλη γερμανικού υποβρυχίου έχασε τη ζωή του το 1941 ο **Γιακουμής Χατζησωτήρη**, μηχανικός πλοίων. Εργαζόταν σε εμπορικό πλοίο που ξεκίνησε από την Αργεντινή κουβαλώντας σιτάρι για την Αγγλία. Στην πορεία, το πλοίο τορπιλίστηκε από γερμανικό υποβρύχιο και βυθίστηκε. Η σορός του Γιακουμή δεν ανευρέθηκε ποτέ. Τα γεγονότα εξιστόρησαν στην οικογένεια του Γιακουμή τρεις άλλοι Ακανθιώτες που βρίσκονταν στο ίδιο πλοίο.

Σήμερα τιμούμε και ένα Ακανθιώτη με ξεχωριστή προσφορά σε πολλούς αγώνες του Ελληνισμού, τον **Δημήτρη Μαννούρη**, ο οποίος δίκαια απεκλήθη δημόσια «ο δια βίου στρατιώτης του έθνους» και ήρωας, ενώ ήταν εν ζωή. Κατατάχθηκε σε ηλικία 19 ετών και πολέμησε στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο, στη μάχη του Δομοκού, όπου τραυματίστηκε. Συμμετέσχε αργότερα στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά στο Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μικρά Ασία. Έλαβε μέρος στη μάχη της Προύσας όπου τραυματίστηκε για 4^η φορά. Το 1940 με την έκρηξη του Ελληνο- Ιταλικού πολέμου μεταφέρεται σε ηλικία 62 ετών στο βορειο-ηπειρωτικό μέτωπο και δαφνοστεφανωμένος εισέρχεται από τους πρώτους στην Κορυτσά. Τιμητικά προάγεται σε Ανθυπολοχαγό. Με την εισβολή των Γερμανών συλλαμβάνεται και φυλακίζεται με σοβαρά προβλήματα στη υγεία του. Με τη λήξη του πολέμου καταφέρνει να επιστρέψει στην Κύπρου και στην αγαπημένη του Ακανθού, όπου τρία χρόνια αργότερα, το 1948, αφήνει την τελευταία του πνοή, σε ηλικία 70 ετών.

Σήμερα τιμούμε και το Λοχία **Εμμανουήλ Ζαχαράτο** από τη Νάξο, με την οποία ο Δήμος Ακανθούς αδειοποιήθηκε το 1995, γόνου Κεφαλλονίτικης οικογένειας, που έπεσε το απόγευμα της 16^{ης} Αυγούστου 1974 στη μάχη της ΕΛΔΥΚ. Όταν τα πυρομαχικά είχαν εξαντληθεί, ο Μανώλης και οι σύντροφοί του βγήκαν έξω από τα χαρακώματα, στάθηκαν αγέρωχοι μπροστά από τα τουρκικά άρματα και πετώντας τα κράνη τους στον αέρα φώναξαν περήφανα: «Ζήτω η Ελλάδα». Η σορός του ενταφιάστηκε στο στρατιωτικό κοιμητήριο Λακατάμειας. Μετά από 29 χρόνια, το 2003, τα οστά του αναγνωρίστηκαν και μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα.

Τιμούμε επίσης τη μνήμη του λεβεντονιού της Ακανθούς **Νίκου Σχοινιού**, της Χριστίνας και του Κυριάκου Αντάρτη Σχοινιού. Νέος με ζωγραφισμένη την ευγένεια και το ήθος στο πρόσωπο του, ενσάρκωνε πλήρως τα όνειρα που είχε γι' αυτόν η οικογένεια του. Υπηρετούσε τη θητεία του σε μονάδα καταδρομών στο Μερσινίκι, όπου άφησε την τελευταία του πνοή στις 14 Αυγούστου 1968, εν ώρα καθήκοντος. Προς τιμήν του, το Δημοτικό Συμβούλιο Ακανθούς καθιέρωσε, τον Αύγουστο του 2008, ως ελάχιστη ένδειξη χρέους και τιμής, το βραβείο ήθους και επίδοσης «Νίκος Σχοινιού».

Η Ακανθού πλήρωσε βαρύ τίμημα κατά την βάρβαρη τουρκική εισβολή και με τη θυσία άλλων κατοίκων της.

Ο **Ηλίας Χ΄ Χαμπής**, 60 χρόνων τότε, άνθρωπος του μόχθου, πατέρας οκτώ παιδιών, πυροβολήθηκε από στρατιώτες του Ατίλα στις 19 Αυγούστου 1974. Την ημέρα εκείνη μια ομάδα Ακανθιωτών, μεταξύ των οποίων και ο Ηλίας Χ΄ Χαμπής, προσπάθησαν να διαφύγουν στις ελεύθερες περιοχές, επιβαίνοντας σε τρακτέρ. Λίγο έξω από το χωριό, έγιναν όμως αντιληπτοί από Τούρκους που άρχισαν να τους καταδιώκουν και να τους πυροβολούν. Από τα δολοφονικά τους πυρά τραυματίστηκε βαριά ο Χ΄ Χαμπής. Οι Τούρκοι στρατιώτες τον μετέφεραν αιμόφυρτο, μαζί με τους άλλους συγχωριανούς του στην Κερύνεια. Λίγο πριν νυχτώσει τον πήραν στο εκεί νοσοκομείο. Έκτοτε τα ίχνη του χάθηκαν. Το όνομα του συμπεριελήφθη στο μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων. Η οικογένεια του, αφού είδε και αποείδε, αποφάσισε να τελεί μνημόσυνο στη μνήμη του.

Ο **Λούκας Γιαχούτη** του Φώτη, 70 χρονών τότε, είναι και αυτός θύμα της τουρκικής θηριωδίας. Μετά την κατάληψη της Ακανθούς από τους Τούρκους, κρυβόταν στο αγροτικό του σπίτι. Κυκλοφορούσε όταν νύχτωνε για να τροφοδοτεί εθνοφρουρούς που είχαν αποκοπεί στην περιοχή. Πολλές νύκτες κατέβαινε και στο χωριό για να εφοδιάσει με νερό τους λιγοστούς κατοίκους που είχαν απομείνει. Είναι βέβαιο πως παρέμεινε εκεί μέχρι τις 28 Αυγούστου 1974, όταν οι Τούρκοι μετέφεραν και τους τελευταίους κατοίκους της Ακανθούς στη Γύψου. Σε μια από τις επόμενες νύχτες εντοπίστηκε από τους εισβολείς που τον εκτέλεσαν εν ψυχρώ. Εθνοφρουροί που πέρασαν αργότερα από την περιοχή, ανέφεραν πως είδαν το άψυχο σώμα του Λούκα Γιαχούτη στην περιοχή «Στάζουσα».

Μνημονεύουμε επίσης τους **Μιχαήλ Λοΐζου** και **Λοΐζο Λοΐζου**, πατέρα και γιό, από τις Γούφες και την Ακανθού, που τα ονόματα τους περιλαμβάνονταν στον κατάλογο των αγνοουμένων. Τα οστά τους εντοπίστηκαν και αφού ταυτοποιήθηκαν κηδεύτηκαν τον Φεβρουάριο πέρσι. Στις 15 Αυγούστου 1974 ένοπλοι Τουρκοκύπριοι εισέβαλαν στο σπίτι τους στις Γούφες και τους έθεσαν υπό περιορισμό. Τους επέτρεπαν μόνο να μεταβαίνουν στο σπίτι τους για περιποίηση των ζώων τους. Στις 22 Αυγούστου επέτρεψαν μόνο στη σύζυγο και μητέρα τους να μεταβεί για τα ζώα. Και όταν επέτρεψε, δεν βρήκε ούτε τον γιό ούτε το σύζυγο της. Τους εκτέλεσαν και τους έθαψαν σε σημείο που υπέδειξαν πολλά χρόνια μετά άλλοι Τουρκοκύπριοι που ήταν γνώριμοι της οικογένειας.

Μνημονεύουμε ακόμα έξι Ακανθιώτες που πέθαναν στην αιχμαλωσία από τις κακουχίες και ετάφησαν σε πρόχειρους τάφους στην κατεχόμενη Γύψου. Είναι οι **Παναγής Κελίρης, Γιωρκής Χατζηλοϊζή, Ηλίας Φράγκου, Χρυσταλλού Χατζηζαννέτου, Ελένη Πλατύ και Δέσποινα Αρέστη**.

Τιμούμε ακόμη τον οραματιστή της ελευθερίας των λαών, τον **Θεόφιλο Γεωργιάδη** από την Ευρύχου, που νυμφεύθηκε την Ακανθιώτισσα Ελένη Κωστή και έπεσε στις 20 Μαρτίου 1994 από τις δολοφονικές σφαίρες ανδρών των Τουρκικών μυστικών υπηρεσιών έξω από το σπίτι του στην Αγλαντζιά. Τον τιμούμε για όλους τους αγώνες που έδωσε. Η δράση και η φωνή του βγήκαν έξω από τα σύνορα της μικρής μας πατρίδας. Προσπάθησε να προβάλει την αλήθεια και το δίκαιο για την απελευθέρωση της Κύπρου, πάλεψε για το θέμα των αγνοουμένων, εμψύχωσε τον προσφυγόκοσμο και συστρατεύθηκε με τους αγώνες των Κούρδων.

Και φθάνουμε στην αποφράδα μέρα της 11^{ης} Ιουλίου 2011, στην τραγωδία του Μαρί, όπου έχασαν τη ζωή τους άδικα 13 συμπατριώτες μας. Ανάμεσα τους και ο Αρχιπλοίαρχος **Ανδρέας Ιωαννίδης** που από τη θέση του Διοικητή της Διοίκησης Ναυτικού της Εθνικής Φρουράς, έδωσε μοναδικό παράδειγμα προσφοράς προς την πατρίδα, θάρρους και αυτοθυσίας. Ο Ανδρέας Ιωαννίδης νυμφεύθηκε την Ακανθιώτισσα Μαρία Κελίρη. Μαζί της απέκτησε τρία παιδιά και έγινε Ακανθιώτης, πιο πέρα από τους Ακανθιώτες, όπως ο ίδιος παινευόταν. Λεβεντάνθρωπος και πραγματικός ευπατρίδης αγαπήθηκε από όλους γνήσια και ανεπιτήδευτα.

Ένας άλλος καταξιωμένος αγωνιστής της ελευθερίας που μνημονεύουμε σήμερα είναι ο **Νίκος Τσαρδελλής**. Είχε καταδικαστεί σε θάνατο από τα δικαστήρια της αποικιοκρατίας, αλλά αφήρησε κυριολεκτικά το θάνατο και χλεύασε τον τότε κυβερνήτη στρατάρχη Χάρτινγκ, όταν του ανακοινώθηκε πως του απένειμε χάρη το βράδυ της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1957, μετατρέποντας σε ισόβια την εις θάνατο καταδίκη του. Ο Νίκος Τσαρδελλής ήθελε να βαδίσει λίγα μέτρα πιο μέρα για να αντιμετωπίσει την αγχόνη όπως την είχαν αντιμετωπίσει προηγουμένως έξι από τους εννέα απαγχονισθέντες ήρωες της ΕΟΚΑ με τους οποίους έζησε στα κελιά των μελλοθανάτων, τους Ζάκο, Πατάτσο,

Μιχαήλ, Κουτσόφτα, Μαυρομάτη και Παναγίδη. Ήθελε να πεθάνει όπως αυτοί για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Συμπατριώτες και Συμπατριώτισσες,
Μνημονεύοντας τους νεκρούς και τους μάρτυρες μας, μαζί με την ευγνωμοσύνη μας προς αυτούς καταθέτουμε και την πίστη μας στα δίκαια του αγώνα μας.

Αντέξαμε σε πολλές δοκιμασίες και είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε μέχρις ότου επανενωθεί η πατρίδα μας και τεθεί τέρμα στην κατοχή, μέχρις ότου φυσήξει παντού στο νησί μας ο αέρας της ελευθερίας.

Έχουμε διανύσει πρόσφατα μια κρίσιμη περίοδο διαπραγματεύσεων για την επίλυση του εθνικού μας θέματος. Δυστυχώς η κατάληξη τους δεν δικαίωσε τις προσδοκίες για την έκβαση τους, και αυτό λόγω της συνέχισης της αδιαλλαξίας και της αρνητικής στάσης της τουρκικής πλευράς, ειδικά τα Τουρκίας, που επέμεινε στις απαράδεκτες και αναχρονιστικές θέσεις της για τα θέματα της ασφάλειας, των εγγυήσεων και της παραμονής των στρατευμάτων της. Και αυτό παρά τις προσπάθειες της δικής μας πλευράς και την πλήρη ανταπόκριση της στις παραμέτρους που έθεσε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

Ήταν, ωστόσο, η πρώτη φορά που η Τουρκία τέθηκε προ των ευθυνών της για την επίλυση του Κυπριακού. Είναι δε πέρα για πέρα σαφές πλέον πως οποιαδήποτε νέα προσπάθεια θα πρέπει να έχει ως προϋπόθεση την αλλαγή της Τουρκικής στάσης και την προσαρμογή της στις ίδιες παραμέτρους.

Μια χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών όπως η Κύπρος, δεν μπορεί να είναι δέσμια των εγγυήσεων και των στρατευμάτων οποιασδήποτε τρίτης χώρας, ιδιαίτερα της κατοχικής Τουρκίας, που επιδιώκει ουσιαστικά να θέσει υπό τον έλεγχο της ολόκληρη της Κύπρο.

Όλοι μαζί, ενωμένοι σε ένα αρραγές μέτωπο, θα πρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα μας για την επανένωση του νησιού μας και τον τερματισμό της κατοχής. Χρεωμένοι με τη θυσία των ηρώων μας, αυτή και μόνο είναι η επιλογή μας. Η επιλογή του αγώνα για μια δίκαιη και λειτουργική λύση που θα μετατρέψει το νησί μας σε τόπο ελευθερίας, ασφάλειας και ευημερίας όλων των νόμιμων κατοίκων του, χωρίς κατοχικούς στρατούς και συρματοπλέγματα.

Αυτή είναι η μόνη επιλογή μας, και αυτό είναι και το χρέος προς τους ήρωες και τους μάρτυρες όλων των αγώνων μας.